

van, jer istine su došle njemu, protiv njegove volje, one su naglavačke okrenule ili promijenile sve njegove ranije predstave o svetu, o sopstvenoj sudbini, on u izvesnom smislu gubi svoj integritet, oseća da je odgovoran za ostale ljude, da je instrument, medijum, da je obavezan da živi za druge i deistvuje za njih. Puškin je u tom pogledu bio u pravu kad je rekao da je pesnik (a ja sam oduvek verovao da sam više pesnik nego filmski umetnik), nezavisno od sopstvene volje, prorok. Svoju sposobnost da iskorači iz svog vremena i predvidi budućnost Puškin je smatrao strašnim darom i izuzetno je patio zbog misije koja mu je poverena. Pojave i znake budućnosti primao je s dubokim sujeverjem i pridavao im je sudbonosni značaj. Setimo se samo kako mu je, dok je iz Pskova jurio u Peterburg, gde se u to vreme pripremao dekabristički ustanak, zec pretrčao put. Pošto je znao da je, po narodnom verovanju, to loš znak, i verovao u to, pesnik se vratio nazad. U jednoj svojoj pesmi Puškin je pisao o mukama kroz koje prolazi jer oseća da poseduje dar proroštva o težini položaja u kom se nalazi pesnik prorok. Te davno zaboravljene reči vratile su mi se u sećanje noseći u sebi težinu nekog novog otkrića, otkrivenja. Čini mi se da Aleksandar Puškin nije sam upravljao perom, koje je 1826. pisalo te stihove, nego i neko drugi, neko ko mu je u tim trenucima stajao iza leđa.

Pun duhovne ja lutah žedi
 Pustinjom što mračna je bila
 I seraŕim se sa šest krila
 Ukaza meni na razmedu.
 On prstom lakim kao san
 Zenica mojih kosnu dan,
 Vidovitost mu prenu zene

Ko u orlice preplašene.
 Moga se uha kosnu on
 I ispuni ga šum i zvon;
 Treptanje čuh u nebu sila,
 I andeoskih krila let,
 Nemani morskih skriven svet
 I kljanje pod zemljom žila.
 On promiče kroz moje usne,
 I jezika mog grehe gnusne,
 Svu brbljivost i podlost smrvl.
 I tada žalac mudre zmije
 U obamrla usta mi je
 Rinuo rukom punom krvi.
 I zario u grudi mač
 I ustreptalo srce trgo,
 I žišku plamenu uz plač
 U otvorene grudi vrgo,
 Ko trup u pustinji sam pao
 I Boga glas je mene zvao:
 „Proroče, ustaj, motri, vnenjli,
 Ispunjen mojom voljom budi,
 I hodeći po moru, zemlji,
 Rečima žezi srca ljudi.“

Film „Žrtvovanje“ u osnovi nastavlja kurs mojih ranijih filmova, ali sam se u njemu trudio da poetske akcente stavim i na dramaturgiju. Struktura mojih prethodnih filmova može se uslovno nazvati impresi-onističkom: sve epizode, uz nekoliko izuzetaka, uzete su iz običnog života, zbog toga je publika mogla u potpunosti da ih prihvatiti. Tokom priprema za snimanje ovog poslednjeg filma, nisam se ograničavao samo na razradu epizodnih događanja po obrascu formiranom na osnovu mog ranijeg iskustva i zakona dramaturgi-